60 sena ilu... Ċelebrazzjonijiet f'Għawdex

f'ġieħ il-Proklamazzjoni tad-Domma tal-Assunta

Angelo Xuereb

F'Novembru tal-1950 il-Papa Piju XII, permezz tal-bulla *Munificentissimus Deus,* ipproklama t-Tlugħ fis-Sema tal-Verġni Marija bħala domma ta' fidi. F'Għawdex ma naqsux li jsiru festi biex jiċċelebraw din l-okkażjoni ta' ferħ għall-Knisja universali.

Il-Papa Piju XII waqt il-proklamazzjoni tad-Domma

Akkademja Mużiko-letterarja

Dawn il-festi f'Għawdex bdew nhar it-Tlieta 21 ta' Novembru 1950 permezz ta' Akkademja Mużiko-Letterarja taħt il-presidenza tal-Isqof ta' Għawdex Mons. Ġużeppi Pace, fl-Oratorju Don Bosco. Il-palk ġie rranġat b'mod sabiħ ħafna permezz ta' fjuri, filwaqt li ġiet esposta x-xbieha ta' Marija Assunta, li kienet meqjuma fis-Santwarju tal-Kunċizzjoni fil-Qala. Tajjeb li wieħed jinnota li oriġinarjament dan is-Santwarju kien iddedikat lill-Assunzjoni ta' Marija.

F'din l-akkademja saru dawn id-diskorsi: Mons. Arċipriet Mikiel Ċefai għamel diskors qasir fil-bidu. Patri Akkursju Xerri qara bit-Taljan diskors tassew studjat fuq *"Il valore sociale della Bolla Munificentissimus Deus"*. Il-Professur Ġużè Aquilina qara diskors bl-Ingliż bit-titlu *"The Assumption of the Blessed Virġin in Local Tradition."* Mons. Emmanuele Mercieca qara diskors bil-Malti fuq id-Domma tal-Assunzjoni.

Mons. Dekan Salvatore Attard qara carmen tassew sabiħ bil Latin klassiku li jismu *"Virgine Sideribus Receptae"*, filwaqt li s-Sur Ġorġ Pisani qara poeżija bit-titlu "Nifirħu". Din il-poeżija tant ingħoġbot li s-sur Pisani ntalab jaqraha l-Ħadd, jum il-festa, x'ħin il-kwadru "Ta' Pinu" jasal fejn San Ġabku.

Rigward il-mużika ndaqqu dawn il-bċejjeċ: *"Ecce Sacerdos Magnus"* ta' Bentivoglio, li bih l-Isqof ntlaqa' fis-sala, l-Innu Pontifiċju u *"Oremus pro Pontefice"* ta' Candana. It-tenur Giulio Lopez, akkompanjat mill-orkestra kanta

"L-Ave Regina Coelorum" ta' Campodonico. Tkantat ukoll l-*"Ave Maria"* ta' Magri minn Kor Polifoniku. L-Orkestra daqqet il-final ta' "Nabucco" ta' Verdi. Is-Sur Giulio Lopez kanta wkoll is-*"Salve Regina"* ta' De Cesare, li ġiet segwita minn intermezz ta' Gounod. Kor numeruż kanta ir-*"Regina Coeli"* ta' Mondo, filwaqt li kien akkumpanjat mill-orkestra. Tkanta, kif ukoll l-orkestra akkumpanjatu, l-Innu *"I Giovani a Maria"* ta' Refice. Fl-aħħar indaqqu l-innu Malti u *"God Save the King"*. Il-mużika u l-kant tmexxew minn Dun Ġużepp Debrincat.

It-Tridu

Fit-22, 23, 24 ta' Novembru, li kienu jaħbtu l-Erbgħa, il-Ħamis u l-Ġimgħa rispettivament, sar Tridu ta' tħejjija għall-Ħadd, il-jum li fih kellha tiġi ċċelebrata l-festa tat-Tlugħ fis-Sema. Fil-Knisja Kattidrali l-priedki għamilhom Patri Akkursju Xerri. Fl-istess jiem, mill-istudju tal-Public Relations Office saru tliet xandiriet fis-7.00 p.m. L-ewwel taħdita għamilha s-Surmast Anton Buttigieg dwar Għawdex u l-Assunta. It-tieni taħdita għamilha Patri Alan Fenech O.P. dwar l-Assunzjoni tal-Verġni Marija u l-aħħar taħdita għamilha Dun Franġisk Borg fuq is-suġġett "Dmirna quddiem id-Definizzjoni tad-Domma tal-Assunzjoni"

Lejlet il-festa

Is-Sibt filgħodu, jiġifieri fil-25 ta' Diċembru 1950, saret quddiesa fil-Katidral ta' Għawdex, immexxija mill-Isqof Djoċesan Mons. Ġuzeppi Pace. Saret l-ewwel Tqarbina għat-tfal subien u bniet tal-iskejjel primarji tal-Gvern. Fil-priedka Mons Isqof ħeġġeġ lit-tfal biex jibqgħu jiftakru f'dan il-jum għażiż, filwaqt li jħarsu lejn Marija mtellgħa fis-Sema.

Filgħaxija telaq korteo *aux flambeaux* fis-6.15 mill-knisja parrokkjali ta' San Ġorġ. Sadanittant korteo ieħor *aux flambeaux* telaq mis-Santwarju tal-Madonna ta' Pinu, flimkien mal-kwadru mirakuluż li minnu Karmni Grima semgħet il-leħen tal-Verġni Marija. F'salib it-toroq tal-Għarb u tal-Għasri, il-kleru tar-Rabat irċieva mingħand il-kleru tal-Għarb u San Lawrenz dan il-kwadru mirakuluż. Mat-triq ingħad ir-Rużarju sakemm twassal sal-knisja parrokkjali ta' San Ġorġ, fejn sar lejl ta' espozizzjoni ta' Ġesu` Sagramentat.

Kien ippjanat li jkun hemm tnax-il persuna quddiem Ġesu` Sagramentat, iżda l-poplu

kkonkorra bis-sħiħ biex imur quddiem is-Sagrament kif ukoll jitlob quddiem dan il-kwadru tant għażiż għall-Maltin u l-Għawdxin.

Jum il-festa

Fit-8.am il-kwadru mirakuluż tal-Madonna ta' Pinu ttieħed fil-Knisja ta' San Ġakbu. Minħabba l-folla tan-nies, din il-knisja nżammet magħluqa sakemm sar il-Pontifikal fil-Katidral.

Fid-9.00am Mons Isqof Ġużeppi Pace qaddes quddiesa pontifikali li għaliha assistew ir-rappreżentanti tal-Kapitli Kolleġjali, l-Arċiprieti u l-Kapillani ta' Għawdex, qassisin sekulari u reliġjużi, kif ukoll għadd ta' Sorijiet flimkien ma' ħafna lajċi. Wara l-Evanġelju Mons. Isqof : "għamel omelija tassew sabiħa, fejn wera l-imħabba tiegħu lejn Marija u x-xewqa li wliedu kollha jħobbuha, billi jimitaw u jipprattikaw il-virtù li pprattikat hi biex bħalha jirnexxilhom wara l-qagħda f'din l-art ta' eżilju, imorru jgawdu għal dejjem."[1]

Fit-3.00 pm, saret purċissjoni bil-kwadru tal-Madonna ta' Pinu u mxiet fit-toroq ewlenin tal-Belt Victoria, mill-Katidral u lura. F'din l-okkażjoni daqqew iż-żewġ baned tar-Rabat. Il-Banda 'Leone' daqqet fi pjazza Sabina u l-Banda 'La Stella' daqqet ħdejn San Franġisk. Il-kwadru kien merfugħ minn membri tal-kleru li kienu liebsa l-abiti sagri.

Qabel ma daħlet lura lejn il-Katidral, il-purċissjoni waqfet quddiem il-knisja ta' San Ġakbu, jiġifieri fil-pjazza tat-Tokk. Quddiem il-kwadru tal-Madonna ta' Pinu, is-Sur Ġorġ Pisani qara l-poeżija "Nifirħu". Imbagħad l-Arċipriet Mons. Mikiel Cefai, il-President tal-kumitat tal-festi għamel kelmtejn ta' tislima lill-Madonna u wara l-Isqof ta' Għawdex qal it-talba tal-Papa lil Marija Assunta. Meta l-purċissjoni waslet il-Katidral tkanta *"Te Deum"* bil-mużika u Mons. Isqof għalaq il-festi bil-benedizzjoni sagramentali.

Hekk il-festi ġew ċelebrati bil-kbir: "Nhar is-Sibt u nhar il-Ħadd Għawdex, b'dak id-dawl fuq il-knejjes, il-bjut, galleriji, twieqi, mhux biss fuq il-ħitan tal-għelieqi, max-xaqlibiet tal-għoljiet kien fih dehra li tgħaxxaq, speċjalment minn fuq is-sur kienet titgawda xena li ftit rajna bħal fil-jum tal-Ħadd, b'dawk il-bandieri fuq il-bjut tal-uffiċini governattivi, fuq il-knejjes, konventi, istituti, każini u djar privati kien juri li dik inhar kienet festa singulari."[2]

Għeluq il-festi

Fis-27 ta' Novembru l-kwadru ttieħed lura lejn is-Santwarju ta' Pinu fil-għaxija. Kien ippjanat li l-kwadru jiġi akkumpanjat *aux flambeaux*, iżda t-temp ma kienx jippermetti. Biex ma ssirx ħsara lill-kwadru, dan ittieħed lura b'xarabank, jiġifieri karozza tal-linja, filwaqt li n-nies marru ta' Pinu b' xarabankijiet oħrajn. B'hekk, b'mod ieħor, saret sfilata.

Wara saret il-reċita tar-Rużarju minn Patri Mons. Mikiel Mizzi, O.E.S.A, Rettur tal-Bażilika ta' Bona, skont intenzjonijiet differenti, Litanija għall-bżonnijiet tal-morda u l-konverżjoni tal-midinbin. Ma naqasx li jsir talb għar-ruħ ta' Karmni Grima u Mons. Giuseppe Portelli. Fl-aħħar ġew kantati l-innijiet "Ninġabru Ja nsara" kif ukoll il-*Magnificat*. Fl-aħħar ġew reċitati 7 Ave Marijiet.

Il-festi għaddew. Baqa' biss it-tifkira tagħhom fl-istorja. Iżda l-verita` li l-Verġni telgħet is-sema bir-ruħ u l-ġisem għadha attwali anki llum. F'dinja materjalista li qegħdin ngħixu fiha, din id-domma tfakkarna fil-ħwejjeġ spiritwali, speċjalment fil-qawmien mill-imwiet.

Riferenzi
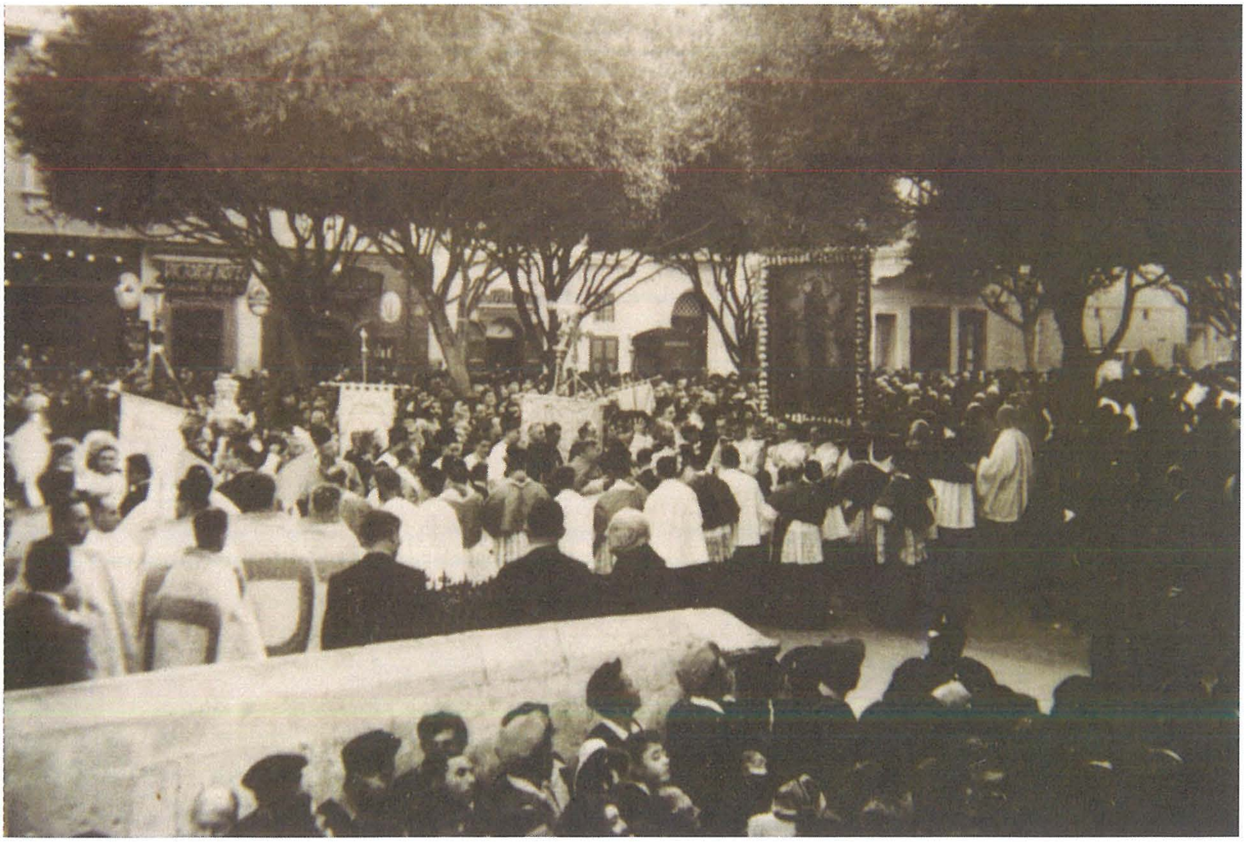
[1] Għawdex, 3 ta' Diċembru 1950, p.3.
[2] Ibid. p.3.